

1804

ΔΗΜ. Ι. ΚΟΥΪΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Θ.

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ
ΚΑΙ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ ΞΕΛΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΛΗΣΜΑ

6 —Ὀδὸς Βορέου— 6

1919

1804
ΔΗΜ. Ι. ΚΟΥΪΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Θ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ
ΚΑΙ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΔΗΜΑ
6 —Οδὸς Βορέου— 6
1919

Ε. Μ. Μουρατίδης

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει την υπογραφήν τοῦ
συγγραφέως.

I KEIMENON

Α΄ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΤΗΣ ΟΚΤΩΗΧΟΥ

1. 'Απολυτέκιον ἤχου α΄.

Τοῦ λίθου σφραγισθέντος
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
καὶ στρατιωτῶν φυλασσόντων
τὸ ἄχραντόν σου σῶμα,
ἀνέστης τριήμερος, Σωτήρ,
δωρούμενος τῷ κόσμῳ τὴν ζωὴν.
Διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν
ἐβόων σοι, Ζωοδότα·
δόξα τῇ ἀναστάσει σου, Χριστέ·
δόξα τῇ βασιλείᾳ σου·
δόξα τῇ οἰκονομίᾳ σου,
μόνε φιλόνηρωπε.

2. 'Απολυτέκιον ἤχου β΄.

Ὅτε κατήλθες πρὸς τὸν θάνατον
ἢ ζωὴ ἢ ἀθάνατος,
τότε τὸν Ἄδην ἐνέκρωσας τῇ ἀστραπῇ τῆς θεό-
[τητος·
ὅτε δὲ καὶ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν καταχθονίων
[ἀνέστησας,
πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν ἐπουρανίων ἐκραύγαζον.
Ζωοδότα Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα Σοι.

3. 'Απολυτίκιον ἤχου γ'.

Εὐφραινέσθω τὰ οὐράνια, ἀγαλλιάσθω τὰ ἐπίγεια,
ὅτι ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ
ὁ Κύριος· ἐπάτησε τῷ θανάτῳ τὸν θάνατον·
πρωτότοκος τῶν νεκρῶν ἐγένετο·
ἐκ κοιλίας Ἄδου ἐρρύσατο ἡμᾶς
καὶ παρέσχε τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

4. 'Απολυτίκιον ἤχου δ'.

Τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα
ἐκ τοῦ ἀγγέλου μαθοῦσαι αἱ τοῦ Κυρίου μαθήτριάι
καὶ τὴν προγονικὴν ἀπόφασιν ἀπορρίψασαι,
τοῖς ἀποστόλοις καυχώμεναι ἔλεγον·
ἐσκύλευται ὁ θάνατος, ἠγέρθη Χριστὸς ὁ Θεός,
δωρούμενος τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

5. 'Απολυτίκιον ἤχου πλ. α'.

Τὸν συνάναρχον λόγον Πατρὶ καὶ Πνεύματι,
τὸν ἐκ Παρθένου τεχθέντα εἰς σωτηρίαν ἡμῶν,
ἀνυμνήσωμεν, πιστοί, καὶ προσκυνήσωμεν·
ὅτι ἠυδόκησε σαρκὶ ἀνελθεῖν ἐν τῷ Σταυρῷ
καὶ θάνατον ὑπομεῖναι,
καὶ ἐγεῖραι τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῇ ἐνδόξῳ ἀναστά-
[σει Αὐτοῦ.

'Απολυτίκιον ἤχου πλ. β'.

'Αγγελικαὶ δυνάμεις ἐπὶ τὸ μνήμᾳ Σου,
καὶ οἱ φυλάσσοντες ἀπενεκρώθησαν·
καὶ ἴστατο Μαρία ἐν τῷ τάφῳ,

ζητοῦσα τὸ ἄχραντόν σου σῶμα.
Ἐσκύλευσας τὸν Ἄδην, μὴ πειρασθεῖς ὑπ' αὐτοῦ,
ὑπήντησας τῇ Παρθένῳ, δωρούμενος τὴν ζωὴν,
ὁ ἀναστάς ἐκ τῶν νεκρῶν, Κύριε, δόξα σοι.

7. Ἀπολυτίκιον ἤχου βαρέος.

Κατέλυσας τῷ Σταυρῷ σου τὸν θάνατον·
ἠνέωξας τῷ ληστῇ τὸν Παράδεισον·
τῶν Μυροφόρων τὸν θρῆνον μετέβαλες·
καὶ τοῖς σοῖς Ἀποστόλοις κηρύττειν ἐπέταξας
ὅτι ἀνέστης, Χριστὲ ὁ Θεός,
παρέχων τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

8. Ἀπολυτίκιον ἤχου πλ. δ'.

Ἐξ ὕψους κατήλθες ὁ εὖσπλαγχνος,
ταφὴν κατεδέξω τριήμερον,
ἵνα ἡμᾶς ἐλευθερώσῃς τῶν παθῶν.
Ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις ἡμῶν, Κύριε, δόξα σοι.

Β. ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΤΩΝ ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

1ον. ΑΚΙΝΗΤΩΝ

1. 'Απολυτέκιον τῶν Χριστουγέννων. (ἤχος δ'.)

Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέ-
τειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ
γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέρος ἐδι-
δάσκοντο σὲ προσκυνεῖν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καί, σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους Ἀνατολήν, Κύριε, δόξα
Σοι.

2. 'Απολυτέκιον τῆς Περιτομῆς τοῦ Κυρίου. (ἤχος α'.)

Μορφὴν ἀναλλοιώτως ἀνθρωπίνην προσέλα-
βες, Θεὸς ὢν κατ' οὐσίαν πολυεύσπλαγγνε Κύριε,
καὶ νόμον ἐκπληρῶν, περιτομὴν θελήσει καταδέχη-
σαρκικὴν, ἵνα παύσης τὰ σκιώδη καὶ περιέλης τὸ
κάλυμμα τῶν παθῶν ἡμῶν. Δόξα τῇ ἀγαθότητι τῇ
Σῆ· δόξα τῇ εὐσπλαγγνίᾳ Σου· δόξα τῇ ἀνεκφρά-
στῳ, Λόγε, συγκαταβάσει Σου.

3. 'Απολυτέκιον τῶν Θεοφανείων. (ἤχος α'.)

Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου, Κύριε, ἡ τῆς
Τριάδος ἐφανερώθη προσκύνησις· τοῦ γὰρ γεννή-
τορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει Σοι, ἀγαπητόν Σε

υἶὸν ὀνομάζουσα· καὶ τὸ Πνεῦμα, ἐν εἶδει περιστερᾶς, ἔβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ ἐπιφανείς, Χριστὲ ὁ Θεός, καὶ τὸν κόσμον φωτίσας δόξα Σοι.

4. Ἀπολυτίκιον τῆς Ἑπαπαντῆς.

(ἤχος α΄.)

Χαῖρε, Κεχαριτωμένη, Θεοτόκε Παρθένε· ἐκ σοῦ γὰρ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, φωτίζων τοὺς ἐν σκότει. Εὐφραίνου καὶ Σύ, πρεσβύτα δίκαιε, δεξάμενος ἐν ἀγκάλαις τὸν ἐλευθερωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, χαρίζομενον ἡμῖν καὶ τὴν ἀνάστασιν.

5. Ἀπολυτίκιον τῆς Μεταμορφώσεως

τοῦ Σωτῆρος.

(ἤχος βαρὺς)

Μετεμορφώθης ἐν τῷ ὄρει, Χριστὲ ὁ Θεός, δείξας τοῖς μαθηταῖς σου τὴν δόξαν σου, καθὼς ἠδύνατο· λάμπσον καὶ ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς τὸ φῶς Σου τὸ αἰδίου, πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου. Φωτοδότα δόξα Σοι.

2ον. ΚΙΝΗΤΩΝ

1. Ἀπολυτίκιον τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων.

(ἤχος α΄.)

Τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πρὸ τοῦ σοῦ πάθους πιστούμενος, ἐκ νεκρῶν ἤγειρας τὸν Λάζαρον, Χριστὲ ὁ Θεός· ὅθεν καὶ ἡμεῖς, ὡς οἱ παῖδες, τὰ τῆς νίκης σύμβολα φέροντες, Σοὶ τῷ νικητῇ τοῦ θανά-

του βοῶμεν. Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημέ-
νος ὁ ἐρχόμενος, ἐν ὀνόματι Κυρίου.

2. Ὁ ὕμνος τῆς Ἀναστάσεως.
(ἦχος πλ. δ'.)

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.

3. Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀναλήψεως
(ἦχος δ'.)

Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
χαροποιήσας τοὺς μαθητὰς
τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
βεβαιωθέντων αὐτῶν διὰ τῆς εὐλογίας
ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Λυτρωτὴς τοῦ Κό-
[σμου.

4. Ἀπολυτίκιον τῆς Πεντηκοστῆς
(ἦχος πλ. δ'.)

Εὐλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ὁ πανσόφους τοὺς ἄλιεῖς ἀναδείξας,
καταπέμψας αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
καὶ δι' αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας,
φιλόανθρωπε, δόξα Σοι.

Γ'. ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ

'Εξαποστειλάριον α'. (1)

Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν ἐν ὄρει Γαλιλαίας
πίστει Χριστὸν θεάσασθαι λέγοντα ἐξουσίαν
λαβεῖν τῶν ἄνω καὶ κάτω· μάθωμεν πῶς διδάσκει
βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς ἔθνη πάντα
καὶ τοῦ Υἱοῦ
καὶ Ἁγίου Πνεύματος καὶ συνειναί
τοῖς μύσταις, ὡς ὑπέσχετο, ἕως τῆς συντελείας.

'Εξαποστειλάριον β'.

Τὸν λίθον θεωρήσασαι ἀποκεκυλισμένον
αἱ Μυροφόροι ἔχαιρον· εἶδον γὰρ νεανίσκον
καθήμενον ἐν τῷ τάφῳ, καὶ αὐτὸς ταύταις ἔφη·
Ἴδου Χριστὸς ἐγήγερται· εἶπατε σὺν τῷ Πέτρῳ
τοῖς μαθηταῖς·
ἐν τῷ ὄρει φθάσατε Γαλιλαίας,
ἐκεῖ ὑμῖν ὁφθήσεται, ὡς προεῖπε τοῖς φίλοις.

'Εξαποστειλάριον γ'.

Ὅτι Χριστὸς ἐγήγερται μήτις διαπιστεῖται·
ἐφάνη τῇ Μαρίᾳ γάρ, ἔπειτα καθωράθη

(1) Ψάλλονται ἅπαντα κατὰ τὸν αὐτὸν-ιδιόμेलον ἦχον.

τοῖς εἰς ἄγρον ἀπιούσι· μύσταις δὲ πάλιν ὄφθη
ἀνακειμένοις ἔνδεκα, οὓς βαπτίζειν ἐκπέμψας,
εἰς οὐρανοῦς,
ὅθεν καταβέβηκεν, ἀνελήφθη,
ἐπικυρῶν τὸ κήρυγμα πλήθει τῶν σημείων.

Ἑξαποστοτεῖλάριον δ'.

Ταῖς ἀρεταῖς ἀστράψαντες, ἴδωμεν ἐπιστάντας
ἐν ζωηφόρῳ μνήματι ἄνδρας, ἐν ἀστραπτούσαις
ἔσθήσεσι, Μυροφόροις, κλινούσαις εἰς γῆν ὄψιν·
τοῦ οὐρανοῦ δεσπόζοντος ἔγερσιν διδαχθῶμεν
καὶ πρὸς ζωὴν
ἐν μνημείῳ δρᾶμωμεν σὺν τῷ Πέτρῳ
καί, τὸ πραχθὲν θαυμάσαντες, μείνωμεν Χριστὸν
[βλέψαι.

Ἑξαποστοτεῖλάριον ε'.

Ἡ ζωὴ καὶ ὁδὸς Χριστὸς ἐκ νεκρῶν τῷ Κλεόπα
καὶ τῷ Λουκᾷ συνώδευσεν, οἷσπερ καὶ ἐπεγνώσθη
εἰς Ἐμμαοὺς κλῶν τὸν ἄρτον ὧν ψυχαὶ καὶ καρ-
[δίαι
καιόμεναι ἐτύγγανον, ὅτε τούτοις ἐλάλει
ἐν τῇ ὁδῷ
καὶ γραφαῖς ἠρμήνευεν ἃ ὑπέστη·
μεθ' ὧν «ἠγέρθη» κρᾶζωμεν «ὄφθη τε καὶ τῷ
[Πέτρῳ].

Ἐξαποστειλᾶριον Ϛ'.

Δεικνύων ὅτι ἄνθρωπος, Σῶτερ, εἶ κατ' οὐσίαν
ἀναστὰς ἐκ τοῦ μνήματος, βρώσεως συμμετέσχες
καὶ μέσον στὰς ἐδίδασκες μετάνοιαν κηρύσσειν·
εὐθύς δὲ πρὸς οὐράνιον ἀνελήφθης πατέρα
καὶ μαθηταῖς
πέμπειν τὸν Παράκλητον ἐπηγγείλω·
Ἐπέριθε θεάνθρωπε, δόξα τῇ σῇ ἐγέρσει.

Ἐξαποστειλᾶριον ϛ'.

Ὅτι ἦραν τὸν Κύριον τῆς Μαρίας εἰπούσης,
ἐπὶ τὸν τάφον ἔδραμον Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος
μύστης Χριστοῦ, ὃν ἠγάπα· ἔτρεχον δὲ καὶ οἱ δύο
καὶ εὗρον τὰ ὀθόνια ἔνδον κείμενα μόνα
καὶ κεφαλῆς
ἦν δὲ τὸ σουδάριον χωρὶς τούτων·
διὸ πάλιν ἠσύχασαν, τὸν Χριστὸν ἕως εἶδον.

Ἐξαποστειλᾶριον η'.

Δύο ἀγγέλους βλέψασα ἔνδοθεν τοῦ μνημείου
Μαρία ἐξεπλήττετο καὶ τὸν Χριστὸν ἀγνοοῦσα
ὡς κηπουρὸν ἐπηρώτα· Κύριε, ποῦ τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ μου τέθηκας ; κλήσει δὲ τοῦτον γνοῦσα
εἶναι αὐτόν,
τὸν Σωτῆρα ἤκουσε· μή μου ἄπτου·
πρὸς τὸν Πατέρα ἄπειμι, εἰπὲ τοῖς ἀδελφοῖς μου.

Ἑξαποστειλάριον θ'.

Συγκεκλεισμένων, Δέσποτα, τῶν θυρῶν, ὡς εἰ-
[σῆλθες
τοὺς ἀποστόλους ἔπλησας Πνεύματος Παναγίου
εἰρηνικῶς ἐμφυσήσας· οἷς δεσμεῖν τε καὶ λύειν
τὰς ἀμαρτίας εἴρηκας· καὶ ὀκτῶ μεθ' ἡμέρας
τὴν σὴν πλευρὰν
τῷ Θωμᾷ ὑπέδειξας καὶ τὰς χεῖρας·
μεθ' ὧν βοῶμεν· Κύριος καὶ Θεὸς σὺ ὑπάρχεις.

Ἑξαποστειλάριον ι'.

Τιβεριάδος θάλασσα σὺν παισὶ Ζεβεδαίου,
Ναθαναὴλ τῷ Πέτρῳ τε σὺν δυσὶν ἄλλοις πάλαι
καὶ Θωμᾶν εἶχε πρὸς ἄγραν· οἱ, Χριστοῦ τῇ προ-
[στάξει,
ἐν δεξιοῖς χαλάσαντες, πλῆθος εἰλκον ἰχθύων·
ὃν Πέτρος γνούς,
πρὸς αὐτὸν ἐνήξατο· οἷς τὸ τρίτον
φανεῖς καὶ ἄρτον ἔδειξεν καὶ ἰχθὺν ἐπ' ἀνθρώκων.

Ἑξαποστειλάριον ια'.

Μετὰ τὴν θείαν ἔγερσιν τρεῖς τῷ Πέτρῳ «φιλεῖς με»
πυθόμενος ὁ Κύριος, τῶν ἰδίων προβάτων
προβάλλεται ποιμενάρχην· ὃς ἰδὼν ὃν ἠγάπα
ὁ Ἰησοῦς ἐπόμενον ἤρετο τὸν Δεσπότην·
οὗτος δὲ τί ;
Ἐὰν θέλω, ἔφησε, μένειν τοῦτον,
ἕως καὶ πάλιν ἔρχομαι, τί πρὸς σέ, φίλε Πέτρε ;

II ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΟΡΤΑΙ ΚΑΙ ΥΜΝΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἑορταί. Ἑορτὴ λέγεται ἡ ἡμέρα ἢ καθιερωμένη πρὸς ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν βιοτικῶν ἐργασιῶν καὶ πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἄπαντες οἱ λαοὶ ὄλων τῶν θρησκευμάτων ἔχουσι καθιερώσῃ τοιαύτας ἡμέρας ἀναπαύσεως καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ.

Αἱ χριστιανικαὶ ἑορταί. Ἡ πρώτη καὶ σπουδαιότατη ἑορτὴ τῶν Χριστιανῶν εἶνε ἡ Κυριακὴ. Αὕτη εἶνε ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν χριστιανικῶν ἑορτῶν, καθωρισθεῖσα νὰ ἑορτάζηται ἀπὸ αὐτῶν τῶν χρόνων τῶν ἀποστόλων. Τελεῖται δὲ εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἢ ὅποια ἔγεινε τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, καὶ ὀνομάζεται «Κυριακὴ», δηλ. ἡμέρα ἰδιαιτέρως ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Πλὴν τῆς Κυριακῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χριστιανικῶν χρόνων ἑορτάζετο ἡ **Τετάρτη**, εἰς ἀνάμνησιν τῆς συλήψεως τοῦ Σωτῆρος καὶ ἡ **Παρασκευὴ**, εἰς ἀνάμνησιν τῆς σταυρώσεως Αὐτοῦ. Ἐνωρίτατα ἐπίσης καθιερώθησαν αἱ ἑορταὶ τοῦ Πάσχα, τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, τῆς βαπτίσεως Αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἄλλαι ἡμέραι, καθ' ἃς ἐμαρτύρησαν οἱ ἅγιοι μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας. Σὺν τῷ χρόνῳ δὲ ὀρίσθησαν καὶ ἑορταὶ πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας.

Διαίρεσις τῶν ἑορτῶν. Αἱ ἑορταὶ διαίρουνται ὡς πρὸς μὲν τὸ ἑορταζόμενον πρόσωπον, εἰς ἑορτὰς **Δεσποτικὰς**, εἰς **Θεομητορικὰς** καὶ εἰς ἑορτὰς **πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων**. Καὶ κατὰ μὲν τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς ἑορτάζονται

διάφορα γεγονότα τοῦ βίου τοῦ Δεσπότη τοῦ Χριστοῦ (Γέννησις, Βάπτισις, Ὑπαπαντὴ κ.λ.π.), κατὰ δὲ τὰς Θεομητορικὰς ἐορτάζονται διάφορα γεγονότα τοῦ βίου τῆς Θεομήτορος (Γέννησις τῆς Θεοτόκου, Εἰσόδια, Κοίμησις κ.λ.π.), κατὰ δὲ τὰς ἐορτὰς τῶν Ἁγίων τιμῶνται καὶ ἐορτάζονται οἱ διάφοροι ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας (μάρτυρες, ὄσιοι, διδάσκαλοι κ.λ.π.).

Ἐὰν δ' ἀποβλέψωμεν εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐορτάζονται αἱ διάφοροι ἐορταί, διαιροῦμεν ταύτας εἰς *κινητὰς* καὶ εἰς *ἀκινητούς*. Καὶ *κινηταί* μὲν καλοῦνται αἱ ἐορταί ἐκεῖναι, αἵτινες μεταβάλλουσι καθ' ἕκαστον ἔτος τὴν χρονολογίαν τοῦ ἐορτασμοῦ αὐτῶν (Πάσχα, ἐορτὴ τῆς Ἀναλήψεως, Πεντηκοστή)· κέντρον δὲ περὶ τὸ ὁποῖον στρέφονται αἱ κινηταὶ ἐορταί εἶναι ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα· οὕτως ἐκ τῆς ἡμερομηνίας, καθ' ἣν ἐορτάζεται ἕκαστον ἔτος ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα, κανονίζεται καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ ἐορτασμοῦ τῶν λοιπῶν κινητῶν ἐορτῶν (πρὸ. χ. ἐὰν τὸ Πάσχα ἐορτάζηται τῇ 29ῃ Μαρτίου, ἡ ἐορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς θὰ ἐορτασθῇ 50 ἡμέρας μετὰ τὴν 29 Μαρτίου, ἤτοι τῇ 17ῃ Μαΐου). — *Ἀκίνητοι* δὲ λέγονται αἱ ἐορταί ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι ἐορτάζονται πάντοτε τὴν ἰδίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους, ὡς λ.χ. ἡ ἐορτὴ τοῦ ἁγ. Γεωργίου ἀνέκαθεν ἐορτάζεται τῇ 23 Ἀπριλίου, τῇ αὐτῇ δ' ἡμέρᾳ θὰ ἐορτάζηται πάντοτε καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Οἱ ὕμνοι τῆς ἐκκλησίας. Πάντοτε μὲν, πρὸ πάντων ὅμως κατὰ τὰς ἐορτὰς ὑμνοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ τοὺς Ἁγίους Αὐτοῦ διὰ διαφόρων ὕμνων. Οἱ ὕμνοι οὗτοι τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἱερὰ ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἐποίησαν ἱεροὶ ἄνδρες τῆς Ἐκκλησίας, ὀνομαζόμενοι διὰ τοῦτο καὶ ὕμνογράφοι. Οἱ

σπουδαιότεροι ἐκ τῶν ὕμνογράφων τῆς Χριστιανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Ἐφραὶμ ὁ Σύρος, ὁ Ρωμανός, ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ Κοσμάς, ἡ Κασσιανὴ καὶ ἄλλοι.

Ὁνόματα τῶν ὕμνων τῆς Ἐκκλ. Οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας ἀναλόγως πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ τὸν σκοπὸν, δι' ὃν, ψάλλονται ἔχουσι καὶ διάφορα ὀνόματα. Οὕτως : Ἀπολυτίκια καλοῦνται οἱ ὕμνοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐξυμνοῦσι μὲν τὸ ἐορταζόμενον πρόσωπον ἢ γεγονός, ψάλλονται δὲ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐορτῆς, ἐξ οὗ ἔλαβον καὶ τὸ ὄνομα Ἀπολυτίκια.

Ἐξαποστειλάρια δὲ ὀνομάζονται ἄλλοι τινὲς ὕμνοι, οἱ ὁποῖοι ψάλλονται ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, ὅτε ὁ Πανάγαθος Θεὸς ἐξαποστέλλει ἐπὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν τὸ ζωογόνον φῶς· οἱ πλείστοι τῶν ὕμνων τούτων, ἀρχίζουσι μὲ τὴν φράσιν «ἐξαπόστειλον τὸ φῶς Σου, Κύριε», διὰ τοῦτο δὲ ὀνομάσθησαν καὶ ἐξαποστειλάρια.

Ἀναστ. Ἐξαποστειλάρια. Τινὰ ἐκ τῶν ἐξαποστειλαρίων, ἔνδεκα τὸν ἀριθμὸν, λέγονται «ἀναστάσιμα», διότι ἀναφέρονται εἰς διάφορα γεγονότα λαβόντα χώραν κατὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος ἢ μετὰ ταύτην. Τοιαῦτα γεγονότα ἀναφερόμενα εἰς τὰ ἀναστάσιμα ἐξαποστειλάρια εἶναι ἡ ἐπίσκεψις τῶν Μυροφόρων εἰς τὸν τάφον τοῦ Σωτῆρος, ἡ ἐμφάνισις τοῦ Σωτῆρος εἰς τὴν Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν, εἰς τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους, κ.λ.π. Ψάλλονται δὲ τὰ ἐξαποστειλάρια ταῦτα ἔν καθ' ἑκάστην Κυριακῇ, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐωθινοῦ εὐαγγελίου.

Ἡοιητῆς τῶν ἔνδεκα τούτων ἀναστασίμων ἐξαποστειλαρίων εἶναι ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος (10ος αἰὼν μ. Χ.).

Α'. ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΤΗΣ ΟΚΤΩΗΧΟΥ

1. 'Απολυλ. ἤχου α'. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος=ἂν καὶ ἐσφραγίσθῃ ὁ λίθος] ἀχραντος=ὁ μὴ ἔχων ρυτίπον ἁμαρτίας, ὁ ἅγιος] Σωτήρ=ἄντι: Σῶτερ] Ζωοδότης=λέγεται ὁ Χριστὸς Ζωοδότης, διότι μᾶς εἶδει καὶ τὴν παροῦσαν ζωὴν, τὴν ὅποιαν ζῶμεν, καὶ τὴν μέλλουσαν, ἣν θὰ ζήσωμεν μετὰ θάνατον.] Δυνάμεις τῶν οὐρ.= τὰ τέγματα τῶν Ἀγγέλων], Οἰκονομία=ἡ τακτοποίησις, ἡ διευθέτησις δυσκόλων πραγμάτων. Λέγεται οὕτως ἡ καλὴ λύσις, τὴν ὅποιαν εὖρε ἡ πανσοφία τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· τὸ νὰ ἔλθῃ δηλ. εἰς τὸν κόσμον ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅστις νὰ πάθῃ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων καὶ σῶσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

2. 'Απολυτ. ἤχου β'. Ἡ ζωὴ ἢ ἄθάνατος=Σὺ (ὁ Χριστὸς), ὅστις εἶσαι ἢ ἀθάνατος ζωῆ]. Ἄδης=ὁ τόπος, ὅπου μεταβαίνουν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων μετὰ θάνατον· συνεχδοχικῶς δὲ=αὐτὸς ὁ θάνατος] τῇ ἀστραπῇ..=Ἡ ἀθανασία, τὴν ὅποιαν ὡς Θεὸς εἶχεν ὁ Χριστὸς, εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν νέκρωσιν καὶ τὸν θάνατον ὁ ὅποιος ὑπάρχει εἰς τὸν Ἄδην· ὑπερίσχυσε λοιπὸν ἡ ἀθανασία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὅποια, ὡς κεραυνοβόλος τις ἀστραπῆ, κατὰ τὸν ἱερὸν ὑμνογράφον, ἐθανάτωσε τὸν Ἄδην καὶ ὁ Χριστὸς ἀνέστη]. Καταχθόνια=τὰ μέρη τὰ εὐρισκόμενα ὑπὸ τὴν γῆν, ὁ Ἄδης]. Ἐπουράνια=τὰ ἅγια πνεύματα, τὰ εὐρισκόμενα πλησίον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν οὐρανῶν· δυνάμεις τῶν ἐπουρ.=τὰ τέγματα τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

3. 'Απολυτ. ἤχου γ'. Τὰ οὐράνια=τὰ ἐπὶ τῶν οὐρανῶν εὐρισκόμενα· εἶναι οἱ ἅγιοι ἄγγελοι καὶ αἱ ψυχὰ τῶν εὐσεβῶν.] Ἀγαλλιάσθω=πρόστ. τοῦ ἀγαλλιω-

μαι=ός είναι γεμάτα από αγαλλίασιν, από υπερβολικήν χαράν]. Τὰ ἐπίρεια=όλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εὐρισκόμενα ὄντα καὶ κυρίως οἱ ἄνθρωποι] ὅτι ...=διότι...] ποιῶ κράτος=νικῶ] Ἐν βραχίονι αὐτοῦ=διὰ τοῦ βραχίονός του, δηλ. διὰ τῆς δυνάμεώς του] τῷ θανάτῳ=ἐνν. ἑαυτοῦ = διὰ τοῦ ἰδικοῦ του θανάτου], πρωτότοκος τῶν νεκρῶν=ὁ πρῶτος ἀναστάς ἐκ τῶν νεκρῶν] ἐρρύσατο = ἔσωσε]. Τὸ μέγα ἔλεος=ἡ μεγάλη ἐλεημοσύνη, ἡ μεγάλη εὐεργεσία, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς, διότι μᾶς ἔσωσεν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4. Ἀπολυτ. ἤχου δ'. Τὸ φαιδρὸν κήρυγμα...=ἡ εὐχάριστος ἀγγελία ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη] Αἱ τοῦ Κυρίου μαθήτριάι=αἱ μυροφόροι γυναῖκες (Μαρία ἡ Μαγδαληνή, Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμην), αἵτινες ἦλθον ἔνα, ἀλείψωσι μὲ μῦρα, κατὰ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθιμον, τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου] Προγονικὴ ἀπόφασις=ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἡ καταδίκη, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐπέβαλεν εἰς τοὺς ἁμαρτήσαντας πρωτοπλάστους· αὕτη ὡς προπατορικὸν ἁμάρτημα μετεδόθη εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· ἀπὸ τὸ προπατορικὸν τοῦτο ἁμάρτημα ἠλευθερώθημεν διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος]. Ἀπορρίψασαι = ἐλευθερωθεῖσαι...] Ἐσπύλευται=φονεῦθεις ἔχει ἀπογομνωθῆ, ἔχει ἐντελῶς κατατραπηθῆ.

5. Ἀπολυτ. ἤχου πλαγ. α'. Συνάναρχος=ὁ μὴ μὴ ἔχων ἀρχὴν μὲ ἀλλον. Τὸν συνάναρχον κ.λ.π. τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ὄν ἔχει ἀρχήν]. Λόγος τοῦ Θεοῦ=ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ γενόμενος ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς] εἰς σωτηρίαν ἡμῶν=διὰ νὰ μᾶς σώσῃ] ὅτι ἠυδόκησε=διότι εὐηρεστήθη, διότι ἔλαβε τὴν καλωσύνην] σαρκί=ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀνελεῖν=μετὰ τῆς σαρκός του, μὲ τὸ

ἀνθρώπινον σῶμα, ὅπερ ἔλαβεν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γενόμενος ἄνθρωπος] ἐν τῇ ἐνδόξῳ ἀναστάσει=κατὰ τὴν ἐνδοξὴν ἀνάστασίν του, ὅτε ἐνδόξως ἀνέστη].

6. Ἀπολυτ. ἤχου πλαγ. 6. Ἀγγελικαὶ δυνάμεις =οἱ ἄγγελοι.] ἐπὶ τὸ μνημῆμά σου=ἐννοεῖται: κατήλθον] οἱ φυλάσσοντες=εἶναι ἢ κουσιωδία, δηλ. οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται, τοὺς ὁποίους ὁ Πιλάτος ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, [να φρουρήσωσι τὸν τάφον τοῦ Σωτῆρος] **Μαρία**=ἡ Μαγδαληνή, ἡ μυροφόρος καὶ ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Κύριον γυνή] ἐν τῷ τάφῳ=πλησίον τοῦ τάφου] **σκυλεύω**=ἄρπάξω τὰ φορέματα καὶ τὰ ὄπλα τοῦ φονευθέντος ἐχθροῦ] **μὴ πειρασθεῖς**=μὴ νικηθεῖς] **ὑπήντησας τῇ Παρθένῳ**=συνήντησες τὴν Παρθένον, δηλ. τὴν Θεοτόκον=ἔλαβες σῶμα ἀνθρώπινον ἀπὸ τῆν Παρθένον] **τὴν ζωὴν**=τὴν αἰώνιον ζωὴν] **δόξα σοι κ.λ.π.**=ἐνν.: ἔστω=ἄς εἰσαι δοξασμένοσ, ὦ Κύριε, Σὺ ὁ ὁποῖος ἀνέστησ ἐκ τῶν νεκρῶν.

7. Ἀπολυτ. ἤχου βαρέος. Κατέλυσας=κντήρησας] **τῷ σταυρῷ σου**=διὰ τοῦ σταυρικοῦ σου θανάτου] **ἠνέωξας τῷ ληστῇ κ.λ.π.**=Ὁ Χριστὸς τὸν σταυρωθέντα μετ' αὐτοῦ ληστήν, ὁ ὁποῖος μετενόησε, καὶ ἐπεκαλέσθη τὸ ἔλεός του, τὸν εἰσήγαγε εἰς τὸν παράδεισον, τοῦ ἠνοιξε τὰς πύλας τῆς αἰωνίου ζωῆς] **ἐπέταξας**=διέταξας] **ὅτι ἀνέστησ κ.λ.π.**=βλῆ ἢ πρότασις εἶναι ἀντικείμενον τοῦ κηρύττειν =νά κηρύττωσιν ὅτι ἀνέστησ κ.λ.π.

8. Ἀπολυτ. ἤχου πλ. 8. Ἐξ ὕψους=ἀπὸ τὰ ὕψη, ἀπὸ τὸν οὐρανόν] **ὁ εὐσπλαγχνος**=σὺ, ὁ ὁποῖος εἰσαι εὐσπλαγχνος] **κατήλθες**=δηλ. εἰς τὴν γῆν] ἐνῶ, ὡς Θεός, ὁ Χριστὸς εἶχε τὸν θρόνον του ἐν οὐρανοῖς, διὰ τὰ μᾶς σῶσῃ ἔγεινε ἄνθρωπος, κατέδη καὶ ἔζησεν ἐπὶ τῆς γῆς] **ταφὴν τριήμερον**=ταφήν, ἢ ὁποῖα διήρκησε τρεῖς ἡμέρας] **τῶν παθῶν**=πάθη εἶναι αἱ ἁμαρτίαι, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὁ Χρι-

στὸς μᾶς ἔδωκεν τὴν δύναμιν νὰ ἐλευθερωθῶμεν, ἐὰν πράττωμεν τὸ θέλημά του] ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις κ.λ.π.—ἡ φουσ. σειρὰ ἔχει οὕτω : δόξα Σοι ἔστω, ὦ Κύριε, ὅστις εἶσαι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις ἡμῶν.

Β'. ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΤΩΝ ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

1ον Ἀκινήτων.

1. Ἀπολυτ. τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Κληρονομία· ἀντὶ τοῦ κληρονόμοι=ἐκεῖνοι, αἵτινες μέλλουσι νὰ κληρονομήσωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἱ Χριστιανοί] τοῖς βασιλεῦσι=ἐννοεῖ τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς τοῦ Χριστιανικοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους, οἱ ὅποιοι εὗρισκοντο εἰς ἀδιάληπτον ἀγῶνα πρὸς εἰδωλολάτρας (βαρβάρους) ἐπιδρομεῖς] πολίτευμα=ἡ πολιτεία, ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία] διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου=διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Σταυροῦ Σου.

2. Ἀπολυτ. τῆς Γεν. τοῦ Χριστοῦ. Τὸ φῶς τῆς γνώσεως=τὸ φῶς τῆς ἀληθοῦς περὶ τοῦ Θεοῦ γνώσεως· τὸ φῶς τοῦτο εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ γεννηθέντος Σωτῆρος, ἡ ὅποια ἐφώτισε τὸν κόσμον καὶ ἠλευθέρωσεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν πλάνην τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς ἁμαρτίας]· ἐν αὐτῇ· ἐνν. τῇ γεννήσει σου=κατ' αὐτὴν] οἱ λατρεύοντες τοῖς ἀστέροις=οὗτοι εἶναι οἱ μάγοι, οἱ σοφοὶ τῆς Ἀνατολῆς, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ προσκυνήσωσι τὸν γεννηθέντα Σωτῆρα] ὑπὸ ἀστέρος=εἶναι ὁ ἕκτακτος ἐκεῖνος ἀστήρ, τὸν ὅποιον ἀκολουθήσαντες οἱ μάγοι, ἔφθασαν εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ] δικαιοσύνη=ἡ ἀρετὴ· ὁ Χριστὸς λέγεται ἡλιος δικαιοσύνης, διότι εἶναι πηγὴ πάσης ἀρετῆς, ὅπως ὁ

ἥλιος εἶναι πηγὴ τοῦ φωτός] *γινώσκεις Σὲ κ.λ.π.* = ἡ φουσ. σειρά ἔχει οὕτω : ἐδιδάχθησαν... *γινώσκεις Σὲ ἀνατολήν ἐξ ὕψους* = ἐδιδάχθησαν νὰ γνωρίζωσιν ὅτι σὺ εἶσαι ὁ ἐξ ὕψους ἐλθὼν Θεός] *ἀνατολή ἐξ ὕψους* = λέγεται ὁ Ἰησοῦς οὕτω, διότι δὲν κατάγεται ἐκ τῆς γῆς, δὲν εἶναι κοινὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐστάλη ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποιοῦ εἶναι Υἱός].

3. Ἀπολυτ. τῆς Μεριτομῆς. *Ἀναλλοιωτῶς* = χωρὶς νὰ μεταβληθῆς] Θεός ὢν = ἐνῶ εἶσαι Θεός ὁ Χριστός, ἀν καὶ ἐγίνε ἄνθρωπος, ὅμως δὲν μετέβαλε καθ' ἑαυτοῦ τὴν θείαν του φύσιν, ἀλλ' ἦτο τέλειος Θεός καὶ τέλειος ἄνθρωπος] *νόμον* = τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, ὅστις ὄριζεν ὅτι πᾶν ἄρρεν τῶν Ἑβραίων ἔπρεπε τὴν ὀγδόην ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του ἡμέραν νὰ περιτμηθῆ, λαμβάνον κατὰ ταύτην καὶ τὸ ὄνομά του] *θελήσει καταδέχει κ.λ.π.* = ἡ φουσ. σειρά ἔχει οὕτω : *θελήσει καταδέχει περιτομὴν σαρκικὴν*] *σκιώδη* = τὰ σκιερά, τὰ σκοτεινά· σκοτεινὰ ἦσαν αἱ τελεταὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καὶ προσήμεινον τὰς χριστιανικὰς τελετάς· οὕτως ἡ περιτομὴ προσήμεινε τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα] *περιέλης* = ἐντελῶς νὰ ἀφαιρέσης] *ἀνέκφραστος* = ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐκφρασθῆ, ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν, νὰ περιγράψωμεν]. *συγκατάβασις* = ἡ ταπεινωσις. Πράγματι ὁ Χριστός μεγίστην *συγκατάβασιν* ἔδειξε, διότι, ἐνῶ ἦτο Θεός, κατεδέχθη νὰ γίνῃ ταπεινὸς ἄνθρωπος καὶ τόσα ὑπὲρ ἡμῶν νὰ πάθῃ.

3. Ἀπολυτ. τῶν Θεοφανείων. *Γεννήτωρ* = ὁ Πατήρ] ἡ *φωνή* = ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ἡ ἀκουσθεῖσα κατὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Σωτῆρος ἔλεγεν, ὡς γνωστόν: «οὗτος ἐστὶν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα» (Ματθ. γ' 17)], *προσμαρτυρῶ* = βεβαιῶνω τὸ λεγόμενον ὑπὸ τινος] *ἐν εἰδει* = ὑπὸ μορφὴν, λαβὸν μορφὴν . . . (δὲν ἔγεινε βέβαια τὸ

Ἅγιον Πνεῦμα περιστερά, ἀλλ' ἔλαβε τὴν αἰσθητὴν καὶ
ὄρατὴν μορφήν τῆς περιστεράς, ἵνα τὸ ἴδουν «μὲ τὰ ἴδια
των τὰ μάτια» οἱ ἄνθρωποι] τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές=τὸ
ὅτι ὁ λόγος ἦτο ἀληθής] ὁ ἐπιφανείς=ὁ φανερωθεὶς, διότι
πράγματι κατὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Σωτῆρος ἐφανερώθη τὸ
μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐφανερώθη ὁ Θεός· διὰ
τοῦτο καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς βαπτίσεως τοῦ Σωτῆρος ὀνομάζεται
καὶ Θεοφάνεια· ἢ Ἐπιφάνεια· λέγεται δέ, παρὰ τοῦ λαοῦ
ἰδίως, καὶ Φῶτα, διότι κατ' αὐτὴν ἐφωτίσθη ἡ οἰκουμένη,
ἐπληροφορήθη ποῖος εἶναι ὁ ἀληθὴς Θεός.

Δ. Ἄπολυτ. τῆς Ἰσαπαντῆς. Κεχαριτωμένη
=ἡ γεμάτη ἀπὸ χάριν, ἀπὸ εὐλογίαν Θεοῦ] ἀνέτειλεν=
ἐγεννήθη] τυὸς ἐν σκότει=ἐνν. «εὐρισκομένους»·—οἱ εὐρι-
σκόμενοι ἐν σκότει εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ ζῶντες μακρὰν τοῦ
Χριστοῦ, οἱ μὴ φωτισθέντες ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ·
εἰς τὸ σκότος δὲ τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τῆς πλάνης ἐκυ-
λιετο ἡ ἀνθρωπότης προτοῦ ἔλθῃ ὁ Χριστός]. **Πρεσβύτης**
=ὁ γέρον· εἶναι ὁ γνωστὸς εὐσεβὴς (ιερεὺς Συμεὼν] δι-
καιος=ὁ εὐσεβής, ὁ ἐνάρετος] δεξάμενος=διότι ἐδέχθη]
ἐλευθερωτής...=εἶναι ὁ Χριστός, διότι ἠλευθέρωσε τὰς
ψυχὰς μας ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν αἰώνιον θάνατον].

Ε. Ἄπολυτ. τῆς Μεταμορφώσεως. Μετα-
μορφοῦμαι=ἀλλάσω μορφήν] ἐν τῷ ὄρει = τῷ Θαβώρ]
τὴν δόξαν σου = τὴν δόξαν, τὴν ὅποιαν ὁ Ἰησοῦς εἶχεν,
ὡς Θεός] καθὼς ἠδύνατο=ἐνν.: νὰ ἴδουν τὴν δόξαν σου=
ὅσον ἠμπόρουν, ἀναλόγως τῆς δυνάμεως ποῦ εἶχον, ὡς
ἀτελεῖς ἄνθρωποι] αὐδῖος=ὁ πάντοτε ὑπάρχων, ὁ μὴ ἔχων
μῆτε ἀρχὴν μῆτε τέλος] **πρεσβεία**=ἡ παράκλησις, ἡ με-
σολάβησις ὑπὲρ τινος] **πρεσβείας κ.λ.π.**=ἀναφέρεται εἰς
τὸ «κλάμψον τὸ φῶς σου».

2ον Κινητῶν.

1. Ἀπολ. τῶν Βαῦων. Κοινή ἀνάστασις=ἡ ἀνάστασις ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ κατὰ τὴν β'. παρουσίαν] πρὸ τοῦ σοῦ πάθους=προτοῦ πάθους· ἐννοεῖ τὰ παθήματα καὶ τὸν σταυρικὸν θάνατον, ἅτινα ἔμελλε ὁ Σωτὴρ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων νὰ ὑποστῇ] πιστούμενος=πιστοποιῶν, βεβαιόνων] ὡς οἱ παῖδες=οἱ παῖδες τῶν Ἱεροσολύμων, οἱ μετὰ βαῦων ὑποδεχθέντες τὸν Σωτῆρα] τῆς νίκης=τῆς νίκης κατὰ τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, ἣν ἐνίκησεν ὁ Χριστός] Ὡσαννά=λέξις ἑβραϊκῆ=σῶσον λοιπὸν] εὐλογημένος=δοξασμένος] ἐν ὀνόματι Κυρίου=ἐξ ὀνόματος τοῦ Κυρίου, ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ.

2. Ὁ ὕμνος τοῦ Πάσχα. Θανάτῳ =διὰ τοῦ ἰδικοῦ του θανάτου] πατήσας=καταπατήσας, κατανικήσας] τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι=ἐνν. : εὐρισκομένοις=οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἅγιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἵτινες ἀνέστησαν κατὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος ἐν Ἱερουσαλὴμ (πρβλ. Ματθ. κζ'. 52—53).

3. Ἀπολυτ. τῆς Ἀναλήψεως. Ἀνεληφθῆς=(ἀναλαμβάνομαι=παίρνομαι ὑψηλά, σηκόνομαι, ἀναβαίνω) ἀπῆλθες] ἐν δόξῃ=μετὰ δόξης, ἐν δόξῳ] ἐπαγγελία=ὑπόσχεσις] ἐπαγγελία τοῦ Ἀγ. Πνεύματος=ὁ Σωτὴρ, προτοῦ ἀναληφθῆ εἰς οὐρανοὺς, ἐβεβαίωσε τοὺς μαθητὰς του ὅτι θὰ στείλῃ εἰς αὐτοὺς τὸ Ἀγ. Πνεῦμα, ἵνα τοὺς φωτίξῃ καὶ ἐνισχύῃ εἰς τὸ μέγα ἔργον των] βεβαιωθέντων κ.λ.π.=διότι ἐβεβαιώθησαν, ἐπέισθησαν] διὰ τῆς εὐλογίας=ἐνν. Σοῦ=διὰ τῆς εὐλογίας σου, ἐνῶ τοὺς ἠυλόγεις] Δυτρωτής=ὁ ἐλευθερωτής, ὁ Σωτὴρ.

4. Ἀπολυτ. τῆς Πεντηκοστῆς. Εὐλογητός=ὁ ἄξιος εὐλογίας, ὁ ἄξιος ὕμνων καὶ δοξολογίας] Ἀλιεῖς=

οἱ ἀπόστολοι, οἵτινες προτοῦ καλέσῃ αὐτοὺς ὁ Σωτὴρ εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἔργον ἦσαν, ὡς γνωστὸν, ἀλειεῖς ὡς τοιοῦτοι δ' οἱ πλεῖστοι ἦσαν ἄνθρωποι ἀγαθοὶ μὲν καὶ εὐσεβεῖς, ἀλλ' ἀγράμματοι] ὁ πανσόφους κ.τ.λ.=ἡ φυσ. σειρὰ ἔχει οὕτω : ὁ ἀναδειξας τοὺς ἀλ. πανσόφους, καταπέμψας τὸ Α. Π.] σαγηνεύω=πιάνω εἰς τὸ δύκτιον, προσελκύνω· σαγηνεύσας=προσελκύσας (εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν)· ἡ μετοχὴ πρέπει νὰ συνδεθῇ μὲ τὸ «ἀναδειξας».

Γ', ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ

1. Ἐξαποστ. Α'. Ἐν ὄρει Γαλιλαίας = λόφος τις ἐν Γαλιλαίᾳ, πιθανῶς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν] πίστει=διὰ τῆς πίστεως· διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως] τὰ ἄνω καὶ κάτω=ἐνν. εὐρισκόμενα=τὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς εὐρισκόμενα, ὅλη ἡ κτίσις] συνεῖναι=ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ διδάσκει=δτι εἶναι μαζί με τοὺς...] μύστης=ὁ μεμυημένος, ὁ ἔμπιστος μαθητῆς] ἕως τῆς συντελείας=(ἐνν. τῶν αἰῶνων)=αἰωνίως.

2. Ἐξαποστ. Β'. Θεωρήσασαι = τὸ ὑποκμ. αἱ Μυροφόροι=ἀφοῦ παρετήρησαν] τὸν λίθον=ὁ μέγας λίθος, ὁ ὁποῖος ἔφρασε τὸ στόμιον τοῦ μνήματος τοῦ Σωτῆρος] νεανίσκον=ὑπὸ μορφήν νεανίσκου, λευκὰ φοροῦντος, ἵστατο παρὰ τὸ μνῆμα τοῦ Σωτῆρος Ἄγγελος] ἐγγεργεται=ἔχει ἀναστηθῆ ἐκ τῶν νεκρῶν] σὺν τῷ Πέτρῳ=πρέπει νὰ προσαρτηθῇ εἰς τὸ : τοῖς μαθηταῖς=εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὸν Πέτρον· ἀναφέρει δὲ τοῦτον ἰδιαιτέρως ὡς τὸν προκριτώτερον τῶν ἀποστόλων] ἐκεῖ ὑμῖν ὀφθήσεται κ.λ.π. = ἡ φυσ. σειρὰ ἔχει οὕτω : ἐκεῖ ὀφθήσεται ὑμῖν τοῖς φίλοις, ὡς προεῖπε] φίλος=ὁ ἀγαπητός, ὁ φίλος (ὡς

καὶ παρ' ἡμῖν)· ὁ ἄγγελος ὀνομάζει τοὺς ἀποστόλους φίλους τοῦ Χριστοῦ, διότι αὐτοὺς ὁ Χριστὸς τοιοῦτοτρόπως τοὺς ὀνόμασεν κατὰ τὸν Μυστικὸν δεικνόν (Ἰωαν. ΙΣ' 14-15).

3. Ἐξαποστειλάριον Γ'. Μήτις διαπιστεῖται (προστ. τοῦ : δι—ἀπιστῶ)=μηδεὶς ἄς ἀπεισθῆ ὅτι...] τῇ Μαρία=τῇ Μαγδαληνῇ] καθωράθη=ἐγένεν ἀντιληπτὸς, ἀνεγνωρίσθη] εἰς ἀγρόν=διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν, εἰς τὴν ἐσοχήν] τοῖς ἀπιοῦσι εἰς ἀγρόν=εἶναι οἱ δύο μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Κλεόπας, οἵτινες ἐπορεύοντο εἰς κώμην τινὰ ἔξω τῆς Ἱερουσαλήμ, ὀνομαζομένην Ἐμμανουὲ] μύστης=ἴδε σελ. 27 Ἐξαποστειλάρ. Α'] ἀνάκειμαι=κάθημαι νὰ φάγω] μύσταις δὲ πάλιν κ.λ.π.=ἡφυσ. σειρὰ ἔχει οὕτω : ὠφθη δὲ πάλιν ἕνδεκα μύσταις ἀνακειμένοις] ἐκπέμψας=ἀποστειλάς] εἰς οὐρανοὺς=θεὸν νὰ προσαρτηθῇ τῷ : ἀνελήφθη] ὄθεν=ὀπόθεν, ἀπὸ τοῦς οὐρανοῦς] ἐπικυρῶν=ἐπιβεβαιῶν, ἐπικυρῶν (ὡς καὶ παρ' ἡμῖν)] τὸ κήρυγμα=τῶν ἀποστόλων ἀποδεικνύων ἀληθῆ τὰ ὅσα θὰ ἐκήρυττον οἱ ἀπόστολοι] σημεῖον = τὸ θαῦμα] πλήθεισι τῶν σημ.=Οἱ ἀπόστολοι ἀπεδείκνυον ἀληθῆ τὰ ὑπ' αὐτῶν κηρυττόμενα καὶ μὲ πολλὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμνον διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ].

4. Ἐξαποστειλάριον Δ'. Ἀστράφαντες=λάμπαντες ὡς ἡ ἀστραπή] ταῖς ἀρεταῖς = διὰ τῶν ἀρετῶν ἡ ἀρετὴ λαμπρύνει τὴν ψυχὴν] ἐπιστάντας=σταθέντας πλησίον] ζωηφόρος=ὁ φέρων ζωήν, ὁ μεταδίδων εἰς ἄλλους ζωήν] ἐσοθῆς=τὸ ἐξωτερικὸν φόρεμα] ἐν ἀστραπτ. ἐσοθῆσι = φοροῦντας λαμπρὰ ἐνδύματα] ἄνδρας = οἱ εὐαγγελισταὶ Ματθαῖος καὶ Μάρκος ἀναφέρουσιν ὅτι ἐνεφανίσθησαν, κατὰ τὴν ἀνάστασιν παρὰ τὸ μνῆμα τοῦ Ἰησοῦ, δύο ἄγγελοι, ὅμοιοι μὲ ἄνδρας, φοροῦντες ἀπαστράπτοντα ἐνδύματα] κλινοῦσαις εἰς γῆν ὄψιν = αἱ ὁποῖαι ἔχαμήλωναν

τὸ πρόσωπον, ἔκλιναν τὴν κεφαλὴν των πρὸς τὴν γῆν] τοῦ οὐρανοῦ κ.λ.π.=ἡ φυσ. σειρὰ ἔχει οὕτω: διδαχθῶμεν ἔγερσιν τοῦ δεσπόζοντος οὐρανοῦ καὶ δράμωμεν σὺν τῷ Π. πρὸς ζωὴν ἐν μνημεῖω] τοῦ δεσπόζοντος κ.λ.π.=ὁ Χριστός, ὡς Θεός, δεσπόζει τῶν οὐρανίων κτισμάτων] ἔγερσις=ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις] πρὸς ζωὴν=ἄς τρέξωμεν πρὸς τὴν ζωὴν, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐν μνημεῖω] τὸ πραχθὲν = ἐκεῖνο ὑπερ ἐπράχθη, δηλ. τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου] μείνωμεν=ἄς περιμείνωμεν.

Β. Ἐξαποστειλάριον Β'. Ἡ ζωὴ καὶ ὁδὸς κ.τ.λ.=ἡ σύνταξις ἔχει οὕτω: ὁ Χριστός, ὅστις εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ὁδός] ὁδός=λέγεται ὁ Χριστός ὁδός, διότι μόνος αὐτός μᾶς δεικνύει τὸν ἀληθινὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ βαδίσωμεν, ἵνα τελειοποιηθῶμεν ἠθικῶς καὶ γίνωμεν εὐτυχεῖς] συνώδευσας=συνεβάδισας, συνεπορεύθης] ἐκ νεκρῶν=ἐγνοεῖται ἀναστὰς] Κλεόπας=μαθητῆς τοῦ Κυρίου, πιθανῶς εἰς ἀπὸ τοὺς 70 ἀποστόλους] Ἐμμαοὺς=κωμόπολις Β.Δ. τῶν Ἱεροσολύμων 60 περίπου στάδια ἀπέχουσα] ἐπεγνώσθη=ἀνεγνωρίσθη] κλῶν τὸν ἄρτον=διαμοιράζων τὸν ἄρτον· πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας] ἐτύγγανον καίόμεναι=ἐκαίοντο· ἐντ. εἶναι ἐπὶ ἠθικῆς σημασίας=ἐθερμαίνοντο ἠθικῶς, ἐζωογονοῦντο (πρὸλ. τὸ παρ' ἡμῖν: «ζεστάθηκε ἡ καρδιά μου»)] γραφαῖς=διὰ τῶν ἀγίων γραφῶν] μεθ' ὧν=μετὰ τοῦ Λουκᾶ καὶ Κλεόπα] ἠγέρθη = ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Χριστός.

Γ. Ἐξαποστειλάριον Γ'. Δεικνύων = ἀποδεικνύων] κατ' οὐσίαν = πράγματι] βρώσεως = εἶναι τὸ φητὸν ὀψάριον καὶ τὸ μέλι, ὑπερ οἱ ἀπόστολοι προσέφερον ἵνα φάγη ὁ Ἰησοῦς ὅτε ἐνεφανίσθη εἰς αὐτοὺς μετὰ τὴν ἀνάστασίν του] μέσον στάς = σταθεῖς εἰς τὸ μέσον τῶν

Ἀποστόλων.] *Εὐθύς*—κατὰ ποιητικὴν ἐλευθερίαν ὁ ὕμνο-
γράφος λέγει ὅτι εὐθύς ὁ Ἰησοῦς ἀνελήφθη πρὸς τὸν Οὐ-
ράνιον Πατέρα, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Κύριος ἀνελή-
φθη τὴν 40ην ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως ἡμέραν] *ἐπηγγείλω*
κ.λ.π. = ἡ φουσ. σειρά ἔχει οὕτω : ἐπηγγείλω ταῖς μαθη-
ταῖς πέμπειν τὸν Παρ.] *Παράκλητος* = τὸ Ἅγιον Πνεῦμα·
λέγεται δ' οὕτω διότι διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ παρηγορεῖ
(παρακαλεῖ) καὶ ἐνισχύει τὰς ἀδυνάτους ψυχὰς τῶν ἀν-
θρώπων] *ὑπέρθρεος*—ὁ ὑπεράνω ὄλων τῶν (ψευδῶν) θεῶν,
ὁ μόνος ἀληθῆς Θεός].

Ζ. Ἐξαποστειλᾶριον Ζ'. Ἦσαν ἀορ. α'. τοῦ
αἴρω) ἐσήκωσαν, ἔκλεψαν· ὅτι ἦσαν—ἐξαρτάται ἐκ τοῦ :
εἰπούσης—ἐπειδὴ εἶπεν ἡ Μ. ὅτι...] *Μαρία*—καὶ ἐνταῦθα
περὶ τῆς γνωστῆς μυραφόρου, Μαρίας τῆς Μάγδαληνης,
πρόκειται] *μύστης*... ὃν ἠγάπα—εἶναι ὁ ἀγαπητὸς μαθητῆς
τοῦ Κυρίου Ἰωάννης] *ὀθόνια*—τεμάχια λευκοῦ πανίου,
δι' οὗ ἐτύλισσον οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς νεκροὺς (φασκιά)] *ἐν-
δον*—ἐντὸς τοῦ μνήματος] *μόνα*—χωρὶς τὸ σῶμα τοῦ Κυ-
ρίου, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτον τὰ ὀθόνια] *Σουδᾶριον*—μαν-
δήλιον, δι' οὗ οἱ Ἰουδαῖοι ἐκάλυπτον τὴν κεφαλὴν τῶν νε-
κρῶν· μὲ τοιοῦτο σουδᾶριον εἶχε καλυφθῆ καὶ ἡ κεφαλὴ
τοῦ Κυρίου] *καὶ κεφαλῆς*...—ἡ φουσ. σειρά ἔχει : Τὸ δὲ
σουδᾶριον (τῆς) κεφαλῆς ἦτο χωρὶς τούτων] *χωρὶς τού-
των*—χωριστὰ ἀπὸ αὐτὰ (τὰ ὀθόνια)· τὸ σουδ. ἦτο δι-
πλωμένον καὶ ἐρριμένον μακρὰν τῶν ὀθονίων] *ἠσύχασαν*
—ἡ παρουσία ἐν τῷ μνήματι τῶν ὀθονίων καὶ τοῦ σουδ.
ἠσύχασε τοὺς ἀποστόλους, διότι ἐπεισθησαν ὅτι δὲν ἐκλά-
πη τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου· διότι ἂν ἐκλέπτετο, θὰ ἐκλέ-
πτοντο μαζὶ καὶ τὰ ὀθόνια καὶ τὸ σουδᾶριον, μὲ τὰ ὁποῖα
σφιγκτὰ εἶχε τυλιχθῆ τὸ σῶμα] ἕως εἶδον—τὴν ἐσπέραν

τῆς Ἀναστάσεως ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς εἰς ὄλους τοὺς ἀποστόλους ὁμοῦ (Ἰωαν. κ. 19—25).

8. Ἐξαποστειλάριον Η'. Καὶ τὸν Χριστὸν κ.λ.π.=ἡ φουσ. σειρὰ ἔχει οὕτω : καὶ ἀγνοοῦσα τὸν Χρ. ἐπηρώτα (τοῦτον) ὡς κηπουρὸν] ἀγνοοῦσα τὸν Χρ.=ἐκ τῆς λύπης τῆς καὶ τῆς παραχῆς ἡ Μαρία δὲν ἐγνώρισε τὸν ἀναστάντα Χριστόν, τὸν ὁποῖον ἐξέλαβεν ὡς τὸν κηπουρὸν τοῦ κήπου, ἐν ᾧ ἔκειτο τὸ μνήμα] τοῦ Ἰησοῦ μου=ἡ ἔκφρασις δεικνύει πόνον θερμῶς ἡ Μαρία ἠγάπα τὸν Κύριον] κλήσει=διὰ τῆς προσκλήσεως, διὰ τῆς προσφωνήσεως τοῦ ὀνόματός τῆς ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν ὅτι ἡ Μαρία δὲν ἀνεγνώρισε, τὴν ἐκάλεσε μὲ τὸ ὄνομά τῆς «Μαρία !», ὡσάν νὰ τῆς ἔλεγε «Μαρία δὲν μὲ γνωρίζεις ;»] γνοῦσα κ.λ.π.=ἡ φουσ. σειρὰ ἔχει : κλήσει γνοῦσα τοῦτον (τὸν νομισθέντα ὡς κηπουρὸν) εἶναι αὐτὸν τὸν Σωτῆρα ἡκουσε...] εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς μου=ἀνάγγειλον τὴν ἀνάστασίν μου εἰς τοὺς ἀδελφούς μου] ἀδελφοὶ=ὀνομάζει οὕτως ὁ Κύριος τοὺς ἀποστόλους, δεικνύων πόσῃν ἀγάπῃν ἔτρεφε πρὸς αὐτοὺς (πρὸλ. «φίλοι» ἐξαποστειλ. Β').

9. Ἐξαποστειλάριον Θ'. Ὡς εἰσηλθες=ἔτε εἰσηλθες] ἐπλησας=ἐγέμισες] εἰρηνικῶς=μετ' εἰρήνης οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐφοδῆθησαν, διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς τοὺς καθησυχάζει, χαιρετῶν αὐτοὺς διὰ τοῦ «εἰρήνη ὑμῖν»] δεσμεῖν=νὰ δεσμεύωσι, μεταφ.=νὰ μὴ συγχωρῶσι τὰς ἁμαρτίας] οἷς κ.τ.λ.=ἡ φουσ. σειρὰ ἔχει : οἷς εἰρηκας δεσμεῖν καὶ λύειν τὰς ἁμ.] ὁκτῶ μεθ' ἡμέρας=ποιητικῶς ἀντί : μετ' ὁκτῶ ἡμέρας] μεθ' οὗ=μετὰ τοῦ ὁποίου Θωμᾶ.

10. Ἐξαιοστειλάριον Ι'. Τιβεριάδος θάλασσα=λέγεται οὕτω ἡ λίμνη Γεννησαρέτ] πάλαι=παλαιά, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τεῦ Χριστοῦ] παῖδες Ζεβεδαίου=

οἱ ἀπόστολοι Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης] εἶχε πρὸς ἄγραν = εἶχε διὰ τὰ ἀλιεύωσιν εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Τιβ. ἤλλευον οἱ παῖδες Ζεβ. κλπ.] *Τιβ. θάλασσα κ.τ.λ.* = ἡ φουσ. σειρά ἔχει : ἡ θάλασσα Τιβ. πάλαι εἶχε πρὸς ἄγραν καὶ Θωμᾶν σὺν παισὶ Ζεβ...] *τῇ προστάξει* = κατόπιν τῆς προσταγῆς] *χαλάσαντες* (ἐνν. τὸ δύκτιον) = ῥίψαντες τὸ δίχτυον εἰς τὴν θάλασσαν] *ἐν δεξιότης* = πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ πλοίου] *ὃν γνοῦς* = τὸν ὅποσον (Χριστὸν) ἀναγνωρίσας] *ἐνήξατο* = ἐκολύμβησε, κολυμβῶν ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν] *οἷς* = τοῖς ἄνω ἀναφερομένοις μαθηταῖς] *τὸ τρίτον* = αὕτη εἶναι ἡ τρίτῃ ἐμφάνισις τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς μαθητάς του μετὰ τὴν ἀνάστασιν.

II. Ἐξαποστειλάριον ΙΑ'. *Πυθόμενος* = ἐρωτήσας] *ἴδια πρόβατα* = τὰ ἰδικά του (τοῦ Χριστοῦ) πρόβατα] ἐννοεῖ τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, τοὺς Χριστιανούς.] *προβάλλεται* = ἀναδεικνύει, ἀναγορεύει] *μετὰ τὴν θείαν κ.λ.π.* = ἡ φουσ. σειρά ἔχει : ὁ Κύριος πυθόμενος τρίς τῷ Πέτρῳ «φιλεῖς με» *προβάλλεται* (τοῦτον) ποιμενάρχην τῶν ἰδίων προβ.] *ὅς* = ὁ Πέτρος] *ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς* = τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην (πρβλ. Ἐξαποστειλάριον Ζ'.)] *ἤρθετο* = ἠρώτησε] *οὗτος δὲ τί* = ἐνν. : γεννησεται = οὗτος δὲ τί θὰ γίνῃ], *ἕως πάλιν ἔρχωμαι* = ἐννοεῖ τὴν δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν] *τί πρὸς σέ* = τί σὲ ἐνδιαφέρει, τί σὲ νοιάζει;] *Ἐὰν θέλω κ.λ.π.* = ἡ φουσ. σειρά ἔχει : ἔφησεν ὁ (Δεσπότης) τί πρὸς σέ, φίλε Πέτρε, ἐὰν θέλω μένειν τοῦτον, ἕως κ.λ.π.].

Τ Ε Λ Ο Σ

Τιμάται λεπτ. 90.